

OBLUDNY (256) *ai*

o jasne.

sg m N obłudny (33). ◇ *G* obłudnego (23); -ého (1), -(e)go (22). ◇ *D* obłudnemu (6); -emu (1), -(e)mu (5). ◇ *A* obłudn(e)go (5), obłudny (4). ◇ *I* obłudnym (6). ◇ *L* obłudnym (2). ◇ *V* obłudny (4). ◇ *f N* obłudną (14). ◇ *G* obłudnej (7); -ěj (1), -(e)j (6). ◇ *D* obłudnej (2); -ěj (1), -(e)j (1). ◇ *A* obłudną (6). ◇ *I* obłudną (6). ◇ *L* obłudn(e)j (3). ◇ *V* obłudną (1). ◇ *n N* obłudné (6); -é (1), -(e) (5). ◇ *G* obłudn(e)go (8). ◇ *D* obłudn(e)mu (1). ◇ *A* obłudn(e) (5). ◇ *I* obłudnym (3), obłudn(e)m (1) *PapRUp*. ◇ *L* obłudnym (3). ◇ *pl N m pers* obłudni (18). *subst* obłudné (12); -é (1), -(e) (11). ◇ *G* obłudnych (24). ◇ *D* obłudnym (5), obłudnem (2); -em (1) *MurzNT*, -(e)m (1). ◇ *A m pers* obłudn(e) (11). ◇ *I m* obłudnymi (7), obłudn(e)mi (3); -ymi *LubPs*, *BibRadz*, *KuczbKat*, *CzechRozm*, *CzechEp*, *JanNKar*; -(e)mi *RejPos*, *RejPosWstaw*; -ymi : -(e)mi *WujNT* (1:1). *f* obłudnémi (4); -émi (2), -(e)mi (2). *n* obłudn(e)mi (1). ◇ *L* obłudnych (7). ◇ *V m pers* obłudni (12).

Sł stp notuje, Cn s.v. nieszczyry, Linde XVI – XVIII w.

1. *Udający kogoś, stwarzający pozory, nieszczyry, fałszywy; hypocrita PolAnt, Vulg, Cn; astutus Miech; blandus, malignans PolAnt; bilinguis, duplex, fallax, insincerus, personatus Cn* (112) : *GlabGad* N4v; *MurzNT* 38v; *LubPs* bb4v *marg*; *RejPos* *Wiecz*² 95; Bo tak fłowa iako vczyunki/ fą iakoby nieiákie známioná tych rzeczy ktore káždy ná fwey myśli ma: Y dla tego Pan częfto Pháryzeufze gromiąc/ obłudnymi ie zowie. *KuczbKat* 340; Abowiem fie nam ftrzec rofkazano obłudney bráciey y wízelákich zabobonow y báłwochwálftwá. *WujJudConf* 137; *CzechRozm* 1v, 253; *SkarŻyw* 471; kápłáńftwo Zydowkie obłudne y ścienie pobieloney podobne/ miáło iuż być obálone y zepfówáne *WujNT* 492, 496; *KlonWor* 51.

W połączeniach szeregowych (19): *V* kogo oblicze od czoła aż do policzków fzyrokie á ku brodzie zakonczóne póspolicie taki bowa [!], chytri/ zazrywy/ obłudny, fwarliwy/ przewrotnego rozumu *GlabGad* N2v, M3, M7v, N2, O2v, O3 (9); *BibRadz* II 138b *marg*; *OrzQuin* I2v; *RejPos* 188; *RejPos* *Wiecz*² 92; *WujJudConf* 112; *CzechRozm* 112v, 246; *CzechEp* 164; *Calep* 633a; *KlonWor* 28.

W charakterystycznych połączeniach: obłudny(-a, -e) bog, brać (2), doktor, kápłáńftwo, krol (2), krześcianin (4), sługa (2), sługa boży, uczeń, żebrak.

Wyrażenia: »faryzeuszowie obłudni« = *pharisaei hypocritae PolAnt, Vulg* [szyk 10:1] (11): *MurzNT* *Matth* 23/23, 25; *CzechEp* 208, 250; Biádá wam Doktorowie y Pháryzeufzowie obłudni: iż obchodźicie morze y ziemię *WujNT* *Matth* 23/15, *Matth* 23/13, 14, 23, 25, 27, 29.

»Judaszowie obłudni« (1): [Chrystus musi] Iudałze obłudne/ y Száwły też doczáfu nie z wiadomości grzełzące/ przy boku fwym znośić: poki czas od Bogá oycá zámierzony nie przyidzie. *CzechEp* 62.

»obłudny książę świata tego« = *szatan* (1): Tu iuż pewnie wiedz/ iż on duch zły á obłudny kfiązę fwiátá tego/ tuż ftoi nád tobą/ tuż rofciága nád tobą fkrzydłá fwoie á rofkolzy fwoie *RejPos* 114v.

»obłudni ludzie, obłudny człowiek« = *hypocrita PolAnt* [szyk 18:15] (22:11): *GlabGad* M3, M7v, N6v, O4v; *MurzHist* Qv; obłudny człowiecze wyimi przedzyi trám zoka fwégo/ a tedy przeirzyłz ku wyięciu trzáski zoka brata fwégo. *MurzNT* *Matth* 7/5, k. 38v, 51 *marg*, *Matth* 15/7, *Mar* 7/6; *LubPs* B, O6, aa4v; *KrowObr* 61v, 150v, 235v; *BibRadz* I 281a *marg*, *Ps* 26/4, II 128b *marg*, 138a

marg; A nie modląć się z fercá ludzie obłudni *KuczbKat* 370, 370; *RejZwierc* 42; *RejPosWstaw* [110²]; *CzechRozm* 112v; *CzechEp* 164; *KochFr* 102; *LatHar* 136; *WujNT* 248; *JanNKar* H4 [2 r.]; W ten się czas obłudnego człowieka nawięcey łtrzeż/ kiedy nałmáczniey y napowabniey mowi: kiedy ięzykiem pochlebia: kiedy rękę całuje: kiedy się kłania y dudkuie *KlonWor ded* **2v, 28.

»obłudny nauczyciel« (1): Czo zá chytróść iełt obłudnych náuczycielow. *LubPs* P2 *marg*.

»niewiasta obłudna« (2): (*nagł*) Niewiáftá obłudna. (–) *RejZwierz* 116v, bb.

»obłudny pochlebca« (1): Więc do tego/ co przedtym przeraził obłudny Pochlébcá vcho páńfkíe/ tám iuż teraz trudny Ma przyłtęp do páná *GosłCast* 18.

»obłudny przechera« (1): Nie łzydź z ludzi/ nie mrugay powieką niełzczera/ Nie bądź łzywym ofzułtem/ obłudnym przechera. *KlonWor* 41.

»przyjaciel obłudny« [*szyk* 2:1] (3): Záłobá á vłkárzenie ná niewiáry przyjaciół obłudnych/ iáko byli Achitofel á Iudałz. *LubPs* L3 *marg*; *Leop Eccli* 6 *arg*; *BibRadz Ps* 41 *arg*.

peryfr. »szynkarz obłudny wina słodkiego« = *kusiciel* (1): A ćić to vmieráią w Pánu ktorzy mocno zá żywotow łwoich dzyerżeli wiárę łwá vprzeymą Pánu/ á nie dáli się zwieść od niego tym łzynkarzom obłudnym tego winá łłodkiego *RejAp* 124.

»obłudny zwodnik« (1): ktorzyby łłucháli głólow iákich omyłnych/ tych to fáłéłnych Prorokow á wymyłłáczow y obłudnych zwodnikow łwiátá tego. *RejPos* 188.

Szeregi: »chytry a obłudny« [*szyk* 1:1] (2): *GlabGad* O4v; [*Amurates*] przeprowiłłzy się przez morze nazwane Hellełpontu^m iáko chytry á obłudny [*vafer et astutus*] dokonanie walki przewłáczáł. *MiechGlab* 66. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 3 r.]

»fałszywy (a. fałeszy) albo (i) obłudny« (2): kyedy fáłłłwyi álbo obłudni bráćya chćyeli/ áby [*św. Paweł*] Titá był obrzázał/ nye vłtámpił im áni ná yedną godzinę *KromRozm III* N4v; *RejPos* 188. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 3 r.]

»kłamlivy a obłudny« (1): Nie záłiádałem z ludźmi kłamliwemi/ á z ludźmi obłudnymi nie miałem towarzysłtwá [*odivi malignantium coetum et cum impiis non sedebo*]. *BibRadz Ps* 26/4. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

»łżywy, obłudny« (1): *KlonWor* 41 *cf* »obłudny przechera«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

»niepobożny i obłudny« (1): W tych słowiech łkryćie okázuie/ iżby Iob był niepobożny y obłudny człowiek *BibRadz I* 281a *marg*. [*Ponadto w połączenia szeregowym* 1 r.]

»obłudny a nieprawy« (1): Ty wáłze báłwany/ obłudni łą á niepráwi Bogowie. *SkarŻyw* 126.

»tak prawdziwy jako i obłudny« (1): Kryłtus/ iełt w nas iáko w krześciánach półpolicie/ to iełt ták w prawdziwych iáko y w obłudnych/ ktorzy tylko imieniem łą krześciánie *RejPos Wiecz*² 92. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

»sztuczny, obłudny« (1): A w tym gdy Pan w izdebce/ ołtátek rozkradną Sztuczni obłudni łłudzy/ gdy czego dopádną. *KlonWor* 57.

»wierny i obłudny« (3): O wiernym y obłudnym przyácielu/ o podniełfieniu w myłłách/ o dułłý złołliwey/ o mowie łágodney *Leop Eccli* 6 *arg*; *RejPosWiecz*² 95 [2 r.].

»zły a obłudny« (1): *RejPos* 114v *cf* »obłudny ksiązę łwiata tego«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

Przen (6) :

Wyrażenia: »obludne serce« [szyk 2:2] (4): *RejPos* [340]; *CzechRozm* 259v; *PaprUp* C3; Teraz w mych oczach wŹytko Źe zmieniło/ Obludné Źerce wŹytko pokáziło *KochFrag* 27; *SkarKazSej* 675a.

»usta obludne« (1): Ięzyk kłamlivy ma w nienawići vtrapionego/ á vŹthá obludne [os *blandum*] czynią wzrúŹenie. *BibRadz Prov* 26/28.

Szeregi: »chytry a obludny« (1): o niegodni tel [*lege*: tył] takowego abi Źiedziec miał na Źtolku ich ztak chitrem iezikiem az obludnem Sercem. *PaprUp* C3.

»obludny a omylny« (1) iż Źe przezeń [*przez Pana*] muŹzą zyáwić káŹde Źkrytości káŹdego Źercá obludnego á omylnego *RejPos* [340].

»nie szacujący ani obludny« (1): [*Mądrość, która jest z góry, jest*] pełna miłóŹierdzia y owocow dobrych/ nie Źzácuiąca/ áni obludna [*non iudicans sine simulatione*]. *WujNT Iac* 3/17.

»zakryty i obludny« (1): A owy zákryte Źercá y obludne/ ktore ćicho ludźie łowią/ á z máłych przyczyn y podeyrzánia niepewnego/ złe Źerce ku drugiemu biorą *SkarKazSej* 675a.

α. *W funkcji rzeczownika: hypocrita BartBydg, Vulg, PolAnt; fictus simulator BartBydg, PolAnt* (18) : *BartBydg* 69, 69b; *MurzNT* 38v *marg*; *RejZwierz* 119v; Ktory nálláduie zakonu/ bęđzie im nápełnion/ ale obludny bęđzie nim obráŹon. *BibRadz Eccli* 32/17[19], II 14d *marg*, 135d *marg*; Limus – Obludni, pooku patrząci. *Calep* 605a; *GrabowSet* G3v, M4v; Przyidźie pan Źlugi onego w dźień ktorego Źię nie Źpodźiewa/ y w godźinę ktorey nie wzwie: y rozetnie go/ á część iego położy z obludnymi *WujNT Matth* 24/51; *JanNKar* H4; (Duch ś. kárności vćieka od obludnego) ktory proŹtą drogą nie idźie [*bibl. Sap* 1/5]. *SkarKazSej* 662a; *KlonWor* **2v.

W przeciwstawieniach: »dobry, szczyry ... obludny« (2): *KochPs* 24; Ktory władnieŹ y Źiemią/ władnieŹ y w niebie Ktory Źzczyre rad mnożyŹ/ obludne z Źwiátá WykorzeniaŹ/ y gubifz ná wieczne látá. *RybGęŹli* D2v.

Szeregi: »obludny i nieprzyjaciel wiary« (1): Tu Źię wypifuią obludni y nieprzyiáćiele wiáry/ á ták ieŹt iáwne ich opiŹánie iż o nich żaden wáthpić nie może *BibRadz* II 138b *marg*.

»obludny, zły« (1): Świętemu ty święty bęđzieŹ/ dobry dobremu/ Chytry przećiw obludnemu/ zły przećiw złemu [*et cum electo electus eris et cum perverso perverteris. Vulg Ps* 17/27]. *KochPs* 24.

2. *Wprowadzający w błąd, mylący, zwodzący; fucosus Modrz* (84) : *RejJóz* I; *RejKup* f5v; *LubPs* G2 *marg*; Ale trudniey obáczyć co we wnátr z páná. Bo poŹtawká obludna Źiła ludzi zwiedzye/ Nie wŹytkiego obáczyŹ s czym kto ná plác iedzyc. *RejWiz* 76, 87v; AnthykryŹt ieŹt podobny nierządniczy przeto iż zwodzi Źwiát łágodnemi y fáłzywemi náukámi y poŹtawą zwierzchnią obludnych Ceremoniy Źwoich. *BibRadz* II 141b *marg*; Ktorzy Źobie v Dvoru Źzukáią przyiáŹni Obludnym naboŹeńŹtwem/ nie máią być wáŹni. *Prot* D4; *SarnUzn* D5 *marg*; *RejZwierz* 178, 270; PrzyiáŹni máło niewŹzędźie obludne/ á tákowe/ iż poty trwáią/ poki Źię ták zda iákobyŹmy łáŹkę wielkich Pánów mieli. *ModrzBaz* 12v; *SkarŻyw* 35; *OrzJan* 114; *LatHar* 540; *KlonWor* 63.

W połączeniach szeregowych (2): iáko y kiedy [*antykryŹt*] náukę Páná Iezu KryŹtá/ z fáłżował/ Źprzewrácał/ y podeptał/ iáko krzyŹow obludnych/ zmyŹlonych/ y fáłżywych/ do koŹcioła krzeŹćijáńŹkiego náprawádził. *KrowObr* C, 188.

W charakterystycznych połączeniach: obłudna(-y, -e) ceremonija, kościół, krzyż, nabożeństwo, ofiara, postawa (2), postawka, pretekst, sprawa (4), śmierć (2), ukłęknięcie, węzeł wiary.

Zwrot: »mylić [kogo] obłudną postawą« (1): [Chodorowscy] Nie parąią się niczym/ iedno zaczął fławą/ Y nie mylą nikogo/ obłudną postawą. *RejZwierz* 83v.

Wyrażenia: »obłudna chytrość« (1): Techna – Zdrada, obłudną chitrość. *Calep* 1050a.

»obłudna nadzieja« (2): *WisznTr* 22; O obłudna śmiertelnych nadzieio/ o prędka na wszystko złe odmiáno/ o ślepa nieprawdziwych dobr pożądlivości *WysKaz* 2.

»obłudna obłuda« (1): A tak nic się ty nie przeciw tej obłudnej obłudzie tej nędznej fortunie/ a ciągni się za oycem swym niebieskim *RejZwierc* 178v.

»pokrytość obłudna« (1): Niemalż nic szkodliwżęgo/ a między wszystkimi/ Nád pokrytość obłudną/ występki próbnymi. *GosłCast* 47.

»sen obłudny« (1): Żywem? czy mię ten obłudny frańcie? Który kościannym oknem wylątuje/ A ludzkie myśli tym y owym bawi/ Co błąd na iawi. *KochTr* 15; [Mozg też napełnia [soczewica] grubymi wilgotnościami z melankoliej/ przeto bywa przyczyną bolenia głowy/ strasznych snów y obłudnych. *Cresc* 1571 173].

»obłudne słowa« (1): [Mieczysław III] Po dwakroć iednak obłudnemi słowy, Dośtawał rządów przez chytre vmowy. *KlonKr* Dv.

»obłudny(-e) świat, mieszkanie« [szyk 26:22] (47:1): *OpecŻyw* 16; *RejKup* n4; *MurzHist* M2v, V3v; *LubPs* B2v, Rv marg, V3 marg, aa6v [3 r.]; *RejWiz* 103v, 163v, 190; *RejZwierz* 43, 125; *BielKron* 238; *RejAp* 64v, 76v, 127; *RejPos* 3v, 7, 180, 187v, 196 (12); [przyrodzenie nasze] przykłonnieyże iest do światá tego obłudnego/ y do nabycia omylnych przyrémaków iego/ niżli do cnoty *RejZwierc* 65, 14v, 83, 141v, 191v; *KochFr* 34; *KochMRot* B4; *ReszPrz* 25; Małż się tedy spráwić k temu/ abyś moźnie boiował/ Przeciw światu obłudnemu *ArtKanc* L19, L2v; *GrabowSet* R; *LatHar* 1, 233, 239, 637; *WysKaz* 3, 48.

»obłudne wymysły, zwody świata tego« (1:1): obchodzimy thy święte dni twoie/ nie wedle woley ani wedle rozkazania twego świętego/ ale wedle swowolenstwa tego marnego ciała naszego/ a wedle obłudnych wymysłów światá tego. *RejPos* 226v, 187v.

Szeregi: »chytry a obłudny« [szyk 3:1] (4): *RejWiz* 103v; otworzą się walki y nienawiści/ a to z nowych przyczyn/ iako z niecierpliwości/ z wielkiej żądze ku pomście/ z hárdości/ z łakomstwá/ y tudzież z chytrych a obłudnych porad *LeovPrzep* B4v; Pan nasz naukę zostáwić raczył/ iako mu mamy dáwać odpowiedź na thy chytre a obłudne obietnice iego [szatana] *RejPos* 239v, 241v.

»obłudny i fałszywy« (1): dla iego [Symona Czarnoksiężnika] obłudnych spraw/ y cudów fałszywych/ ktore za czárami y posługą dyabelską czynił/ za Bogá mieć go sobie śmieli *SkarŻyw* 600.

»obłudny i kuglarski« [szyk 1:1] (2): Apóstołowie święci/ y stárego kościoła ludzie/ nic niewiedzieli/ ani flicháli/ o takowych kuglárskich/ y obłudnych Mízach. *KrowObr* 194v, 199.

»marny a obłudny« (2): A tak thu mamy pocieszliwe słowá w tym psalmie przeciw káżdemu prześládowni naszemu tu na tym marnym a obłudnym świecie. *LubPs* B2v; *RejPos* 300.

»mizerny, (a) obłudny« (5): *RejWiz* 163v; *RejAp* 76v; nic się ty nie vnoś za światem tym nędznym/ ani za tymi mizernymi a obłudnymi sprawámi a wymysły iego. *RejPos* 277v, 316; nie moželż ináczey

tego mizernego á obłudnego mieszkánia nászego názwác/ iedno iáko pińmo fwiát wśzytek zowie złodzieyńką klatką á łotrowńką iáńkiną. *RejZwierc* 191v.

»obłudny, (a) nędzny« [szyk 1:1] (2): Pan tey ípráwiedliwości potrzebuie [...] iżbychmy nie temu nędznemu á obłudnemu fwiátu nigdy nie dáli odłudzać á odnosić od niego *RejZwierc* 141v, 178v.

»omylny a obłudny« (2): *RejPos* 187v; Abowiem nic nas nie wvodzi náńádnies s tey poćciwey drogi iedno omylne towárzyftwo á ich obłudne przykłády y obyczáie. *RejZwierc* 137v.

»obłudny a srogi« (1): Podobieńftwo obłudne^{go} á frogiego fwyátá/ ktoryby to kroleftwo Páńskie chcyáł zánifzczýć. *LubPs* V3 marg.

»zmyślony i obłudny« (2): Oczy żóltawe, zmyfloną pokorę y obłudne naboženftwo wskazuią *GlabGad* N7; *KrowObr* 88v.

3. *Niezgodny z prawdą; nieprawdziwy; fictus Vulg; fucatus Modrz* (29) : *MurzNT* 38v; *KromRozm II* e2v; [Antykryst] Bogá z iego ftolcá włáfnego ípycha/ á fáłm nie ná iego mieyfce/ w obłudney fwiátości/ wípina. *KrowObr* 40v, 73v, 242.

W połączeniach szeregowych (6): *KrowObr* 59, 59v, 61; Abowiem kto w mowie/ ábo we wśzelákies powieści/ y w obyczáioch/ nic niebędzie miłował zmyślonego/ obłudnego/ y fárbowanego [nihil in moribus ficti, fucati atque fallacis amabit]/ ten záprawdę y drugim niebędzie pochlebował *ModrzBaz* 17v, 60v; *CzechEp* 203.

W przeciwstawieniach: »obłudny ... prawdziwy (3), szczyry (2)« (5): *KromRozm II* h3; *StryjKron* 667; *CzechEp* 163; Iż przez łzczere á nie obłudne przepowiedanie Apóftolńkie/ łowo Boże ieft wśzytkim obiáwione: *WujNT* 2. Cor 4 arg, 715 marg.

W charakterystycznych połączeniach: obłudny(-a, -e) cud, czystość (2), pokuta, post, przepowiadanie, słowo, sprawa, świętobliwość, świętość (2), unížanie się, wywody, wzdychanie, zwycięstwo.

Wyrażenia: »kłamstwo obłudne« (1): [o sprzeczownikach] oni dla pychy fwey wpádli w pomftę ípráwnye/ A przedfię ták z onego łercá vpornego/ Dzyerzą nie w powyefcyach fwych kłámftwá obłudne^{go} *LubPs* O4v.

»obłudna(-e) przyjaźń, przyjacielstwo« [szyk 2:2] (3:1): Pátrż iáko nie Pożytek vpśtrzył náwłzem cudnie/ Chociay zwirzchu chędogo lecz ná ípodku brudnie. Tákżeć też y ci wśzyfcy táką bárwę máią/ Co z obłudną przyiáźnią pożytkow łzukáią. *RejWiz* 40; *RejPos* 145; *OrzJan* 15; *KlonWor* 54.

»wiara obłudna« [szyk 3:1] (4): Abowiem tám niemáľz/ áni prawdziwey náuki Páná Iezu Kryftá fyná Bożego/ áni prawdziwego łłafowáuia [!] fwiátościámi iego/ áni żywotá vćciwego/ iedno ieft/ y náuka fáľzywa/ y wiárá obłudna/ y fwiátości fáľzywe *KrowObr* A3v, 59, 59v, 61.

Szeregi: »fáľzywe (a. fáłeczne) i (a, abo) obłudne« [szyk: 2:1] (3): *KrowObr* 114; A choćby też nalepiey rozumieli: tedy tego będą fáłeczne i obłudne wywody bronić á podpierać/ iáko náíńiefzyey prawdy. *RejPos* 340; *CzechEp* 163.

»obłudny i kłamlivy« (1): Cudá Antychriftowe będą obłudne y kłamlive: nie iáko cudá Chriftułowe y świętych prawdziwe. *WujNT* 715 marg.

»łagodny a obłudny« (1): Człowiek ktory łágodne i obłudne łłowy [blandis fictisque sermonibus] mowi do przyiáciela fwego/ zárzca fieć poftępkom łwoim. *Leop Prov* 29/5.

»obludny a omylny« [szyk 1:1] (2): Abowiem nie iest nikt tak sprośny aby nie obaczył iaka iesth obludna a omylna przyiaźn a miłość miedzy ludźmi wedle tego światá. *RejPos* 145, 345v.

»(nie)zmyślony i (ani) obludny« (3): Nic zmyślonego ani obludnego niechay w thobie nie będzie. *BibRadz* I 9a *marg*; wżyŹtki grzechy ktoreŹmy poczynili/ miec w nienawiści y żáłowác za nie muŹimy/ by Źnadź ieflibyŹmy niektorych tylko żáłowáli/ zmyŹlona y obludna/ á nie ona zbáwienna Pokutá w nas niebyła. *KuczbKat* 205; *CzechRozm* 211v.

4. *Niewłaściwy, niesłuszny, błędny; występny, niegodziwy, grzeszny* (22) : *BibRadz* I 461; On to [Iszkaryjot] co go obludne Źprawy iego Źzpácą,/ Co nań świat zgrzyta, náwet y dzieci kołácą. *KlonWor* * * .

W połączeniu szeregowym (1): k woli nędznemu á Źwowlonemu żywotowi twemu bárzo krotkiemu á obludnemu woliŹ wŹŹyŹŹe ty Źrogie á ŹtráŹliwe gŹŹŹy nád Źobą cżaŹu onego oŹáŹdenia twego. *RejAp* 98.

W przeciwstawieniu: »obludny ... prawdziwy« (1) muŹiałem piérwéy obludná Exekucyá zgánić/ á niŹlim do prawdziwéy Exekucyéy przyŹtąpił *OrzQuin* E4v.

W charakterystycznych połączeniach: obludne(-y, -a) ciało, exekucja, pismo, sprawy, śpiewanie, ziemia, żywot.

Wyrażenia: »obludna miłość« (1): W PiérwŹzy kwiát moiéy młodoŹci/ WáŹ ten obludnéy miłóŹci/ WpuŹcił téŹ był w Źerce moie/ Iádowité Źądło Źwoie. *GosłCast* 41.

»obludne mniemanie« (1): To yeŹt/ Źprawa przyŹŹcza mego Bych czę v wiodł z obludnego Mniemania/ któréc vroŹło I zlecž było barzo poŹło *RejKup* r6.

peryfr. »obludne morze« = *życie* (1): nam nędznikom więcey tho przyŹtoi/ kthorzy Źie iefczce iáko Źwinie we błocie nurzamy á topimy w tym obludnym morzu náŹzym/ wołác ku temu Pánu *RejAp* 129v.

»myśl obludna« [szyk 5:2] (7): *RejKup* h3; Będąc Źłowká cukrowne á poŹtawká cudna/ PoŹrzyŹz iedno kęŹ dáley álic myŹl obludna. *RejWiz* 76, 101v; *RejZwierc* 237v; *PaprpPan* Hh; *JanNKar* H4 [2 r.].

»obludne postęпки« (1): Dayćie pokoy/ ma natym karánia doŹyć/ iŹz zna/ Źe Źá obludne poŹtęпки y CzárnokŹięŹtwá iego. *SkarŹyw* 600.

»rada obludna« (1): ChceŹzli mie iefczce żywá w domu tym zachowác/ NiechćieyŹe mię rádámi obludnémi pŹłowác *GosłCast* 51.

»obludna wiara« [szyk 1:1] (2): *SienLek* 199; drudzy záŹię wŹŹyŹcy kóŹrzy obludnéy ráczéy wierze niŹ zdrowiu Źwému Źolgowác woleli/ ŹproŹnie giná *OrzJan* 122.

»obludne zmyŹlenie« (1): Vczyń mię Panie BoŹe moy [...] ćierpliwym bez Źzemránia/ pokornym bez obludnego zmyŹlenia *LatHar* 22.

Szereg: »fałeszny, obludny« (1): A ktora Źie kolwiek náuká ábo piŹmo nie zgadza s Źłowy Źwiętemi iego/ iuŹ iesth fáłeŹzne/ iuŹ iest obludne *RejPos* 190.

»marny a obludny« (1): wyŹtąpili Anyeli/ kthorzy mieli rozliczne pomŹty [...] wylewác ná zŹŹŹniki á ná niewierniki PáńŹkie po wŹzey ŹzyrokoŹci tej márney á obludney ziemi. *RejAp* 131.

»obludny a swowolny« (1): TáŹke téŹ y to obludne á Źwowlone ciało/ ktoremu więcey ŹłuŹymy niŹ iákiemu krolowi *RejZwierc* 115v.

»zły, obłudny« (1): A ták ten nász thu żywot ieśt rycerśtwo trudne/ Závždy z námi woíuią złe myśli obłudne. *RejWiz* 101v.

5. *Pozorny, nierzeczywisty* (2) : [Y vczyłnił mu czárt obłudnego wielbłádá/ ná którym fię zdáło być żywności dośić/ ktory blińko S. Mákárego łtánał: porozumiał iśz to byłá obłuda (iákośz byłá) y poczał czynić modlitwę/ zá którą wielbłád on ziemię przepadł. *SkarŻyw* 37 (*Linde*).]

W przeciwstawieniach: »prawy, prawdziwy ... obłudny« (2): Poznay wnim prawdziwą náturę ludzką/ y ciáło nie zniebá przynieśione [...] y dziś ráne [!]/ iáko práwe/ á nie obłudne ludzkie ciáło bierze/ y krew rozlewa. *SkarŻyw* 2; Mánicheuśze poraża/ ktorzy trzymáli/ że Pan Chriśtus miał nie prawdziwe ále obłudne ciáło. *WujNT* 817; [*BiałPos* 141 (*Linde*)].

6. *Płonny, znikomy, nietrwały* (6) : *GrzegŚm* [A2]; *RejZwierc* 130; Nie to/ że kogo fortuná wyłtawi [...] Bo go śmierz łroga ze wśyśtkiego zwlecze/ A cześć obłudna zá dużą vćieczce. *KochPs* 73; Próżné wefełé/ idzie wśzeteczność y zdrádá Przy woźie/ y obłudnych rośkośzy grómádá. *KochMRot* Cv; bywa widzieć Mćiwy Pánie spectacula/ kthore wśzelákie one obłudne tryumphy Rzymiánów łtórych przechodzą. *ReszList* 158.

Szereg: »swowolny i obłudny« (1): Vpádliście/ zginęliście/ ieśli P. Bog ná was nie weyrzy [...] ábyście nie o wolności łwowolney y obłudney: ále o záchowaniu zdrowia y máiętności [...] myślili. *SkarKazSej* 696a.

7. *Ulegający błędom, wahający się, niepewny* (1) : Iáko Pan thy gwałthowniki teśtámentu łwego podawa w obłudny vmyśł *LubPs* O marg.

Synonimy: 1. chytry, dwoisty, kłamlivy, łżywy, nieprawy, omylny, pokryty, przykryty, sztuczny, zakryty; 2. chytry, fałszywy, kuglarski, omylny, zmyślony; 3. fałeszny, fałszywy, kłamlivy, niczemny, omylny, zmyślony; 4. fałeszny, zły.

Cf **NIEOBLUDNY**